

El llenguatge

16/XII/1979

Les anàlisis

El substantiu anàlisi, que en la seva forma del singular no acaba en s sinó en i, com síntesi, tesi, hipòtesi, dosi, etc., en català és sempre un mot del femení, contràriament al mot corresponent del castellà, «análisis», que és del gènere ambigu, cosa que vol dir que es pot usar ahora com un mot masculí i com un mot femení, encara que generalment hom opta per la primera solució, sens dubte perquè comença en a (Cf. «el agua, «el águila», etc.). Això fa que en català molts tractin també anàlisi com un mot masculí i, per tant, a totes les gramàtiques pràctiques o normatives s'indica el gènere d'aquest mot dins l'apartat destinat als errors habituals en el gènere dels substantius (en què s'inclou la calor, el llegum, el senyal, etc.). A algú molt condicionat per l'habitualitat de la seva expressió individual no deixa de sobtar-li que anàlisi hagi d'ésser un mot femení. En realitat, no hauria de sobtar gens: té el mateix gènere que els altres noms anàlegs, que ja hem indicat, amb els quals es pot equiparar: la síntesi, la tesi, la hipòtesi, la crisi, etc.

El gènere d'un substantiu es manifesta en la forma que vesteixen els altres mots que l'acompanyen, els articles i els adjectius. Sovint, l'únic mot acompanyant és l'article definit, però com que anàlisi comença en una a, aquest article hi vesteix la forma aspotrofada —l'anàlisi—, amb què s'elimina la distinció del gènere, la qual reapareix en el plural o amb l'acompanyament d'altres mots: les anàlisis, l'anàlisi rigorosa. Si un adjectiu qualificatiu que s'ha d'aplicar a aquest nom hi ve col·locat immediatament després, ja és avui molt usual que hom recordi quin és el gènere del nom amb què ha de concordar. Però es pot escaure que els adjectius apareguin molt més enllà de la frase: és quan observem que hom deixa de tenir en compte el fet que comentem i fa revestir, per tant, a aquests adjectius, la forma indeguda del masculí. Cal recordar de dir, per consegüent, per exemple, l'anàlisi de la situació política mundial d'aquests reconeguts especialistes es molt completa —i no «completa», com algú diria a causa de l'allunyament del nom, anàlisi, a que aquest adjectiu es refereix.

Albert Jane